

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ในทัศนะของบุคลากรด้านช่างโยธา สามารถสรุปผล อภิปรายผล และได้ข้อเสนอแนะผลการวิจัยดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงความเหมาะสมของราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรีในทัศนะของบุคลากรด้านช่างโยธา
2. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรีในทัศนะของบุคลากรด้านช่างโยธา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเชิงสำรวจ

1.1 การกำหนดประชากร

ประชากรเป้าหมายที่ทำการศึกษาค้างนี้ คือ บุคลากรด้านช่างโยธา จำนวนทั้งสิ้น 82 คน ซึ่งเป็นบุคลากรด้านช่างโยธาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างภายในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ในทัศนะของบุคลากรด้านช่างโยธา

1.2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาค่างานก่อสร้าง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา (ผศ.ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์) ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเนื้อหาความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมของภาษา

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรง และความเที่ยงของเนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่เที่ยงตรงและมีความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้สัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

1.2.2 องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยเนื้อหา สรุปดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของช่างโยธาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างภายในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วยเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงานด้านช่างโยธา

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดความเหมาะสมของราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกำหนดเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องในการผลิต การเอื้อประโยชน์ของนักการเมือง การแสวงหาค่าเช่าของราชการ บทบาทของประชาสังคม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด

1.2.3 วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหา สำนวนภาษา และความเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำเพิ่มเติม

2) นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ดังภาคผนวก ก)

พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาและความครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญนำข้อแก้ไขมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล (Try - Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.87

4) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำผลที่ได้จากการทำแบบสอบถาม เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ในทัศนะของบุคลากรด้านช่างโยธามาใช้ในแนวการสัมภาษณ์คนพิการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคล (ตัวแปรต้น) จะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางความเรียง

1.4.2 การวิเคราะห์ตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอในรูปแบบของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย สำหรับการวัดระดับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามสร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่จะใช้ในการวิจัยภาคินพนธ์นี้ โดยการใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ดังนี้

2.1 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) บางครั้งเรียกกันว่า การสังเกตภาคสนาม (Field Observation) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่นักวิจัยหรือผู้สังเกตการณ์เข้าไปร่วมกิจกรรม หรือเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับกลุ่มที่ศึกษา ผู้วิจัยอาจแสดงตนเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือไม่แสดงตัวก็ได้ ผู้วิจัยไม่เพียงแต่รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มที่ศึกษาเท่านั้น หากจะเข้าร่วมกับกลุ่มหรือองค์กรที่ตนศึกษา นักวิจัยจะเข้าไปร่วมในกลุ่มที่ตนศึกษามาน้อยเท่าใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและจะต้องเข้าไปด้วยความระมัดระวัง ไม่ควรจะไปใกล้ชิดผู้สังเกตมากเกินไป หรือพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือสมาชิกในกลุ่มไม่ว่าทางใด

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม จะประกอบไปด้วย กระบวนการ 3 ชั้น ได้แก่ การสังเกต การซักถาม และการจดบันทึก นอกเหนือไปจากการเฝ้าดูแล้ว ผู้วิจัยสามารถที่จะซักถามบางสิ่งบางอย่างที่ไม่อาจเข้าใจได้จากการสังเกต โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหมายหรือสัญลักษณ์ การซักถามถือว่าการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ หลังจากนั้นจึงทำการจดบันทึกข้อมูล

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม จะเป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลเสริมวิธีการอื่นๆ โดยใช้ในกระบวนการสังเกต เช่น การเข้าร่วมประชุมต่างๆ ทั้งในระดับตำบล อำเภอ หรือจังหวัด เป็นต้น

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพจะใช้การตีความโดยอาศัยทฤษฎีเป็นตัวช่วยในการตีความ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของราคาการดำเนินงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ในทัศนะของบุคลากรด้านช่างโยธา ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้เกณฑ์ในการกำหนดราคาค่างานก่อสร้าง มีความเหมาะสมมาก แต่ถ้าพิจารณาในรายข้อเกณฑ์มีระดับความเหมาะสม แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มที่มีความเหมาะสมมาก และกลุ่มที่มีความเหมาะสมปานกลาง

กลุ่มที่มีความเหมาะสมมากได้แก่เกณฑ์เรื่อง การคำนวณค่างานต้นทุน (Direct Cost) ที่กำหนดให้ใช้วิธีการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างของ อปท. ส่วนกลุ่มที่มีความเหมาะสมปานกลาง โดยเรียงลำดับเกณฑ์ดังนี้คือ

1. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้าง (Indirect Cost) หรือ Factor F ซึ่งประกอบด้วย ค่าอำนวยการ ดอกเบี้ย ค่าไรและค่าภาษี จัดทำไว้ในรูปของตาราง Factor F ซึ่งเป็นตารางสำเร็จรูป ที่นำมาใช้ในการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างของ อปท.

2. ค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนดและค่าใช้จ่ายอื่นๆ นำมาคำนวณรวมกันเพื่อเป็นราคาค่างานก่อสร้างของ อปท.

3. บัญชีอัตราค่าแรงงาน ตารางขนส่งวัสดุก่อสร้างนำมาใช้กับ อปท.

เกณฑ์ในแต่ละข้อที่เป็นตัวกำหนดราคาค่างานก่อสร้างดังกล่าวสามารถอธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้คือ

1. ค่าใช้จ่ายในการคำนวณค่างานต้นทุน (Direct Cost) หมายความว่า ในการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ต้องทำการกำหนดราคาค่างานต้นทุน (Direct Cost) ของโครงการก่อสร้างในแต่ละ โครงการ ซึ่งค่างานต้นทุนเป็นส่วนของหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณราคาค่าทุนของงานก่อสร้าง ได้แก่ ราคา วัสดุ อัตราค่าแรงงาน ค่าขนส่ง ค่างานและค่าดำเนินการต่างๆ เป็นต้น

2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้าง (Indirect Cost) หรือ Factor F หมายความว่า ในการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ต้องทำการกำหนดราคาค่างานต้นทุน (Direct Cost) ทั้งหมดให้แล้วเสร็จจึงจะทำการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้าง (Indirect Cost) ซึ่งประกอบด้วย ค่าอำนวยการ ดอกเบี้ย ค่าไรและค่าภาษี จัดทำไว้ในรูปของตาราง Factor F ซึ่งเป็นตารางสำเร็จรูปที่นำมาใช้ในการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) โดยมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นประจำทุกปี เพื่อป้องกันไม่ให้ค่าก่อสร้างที่ได้สูงเกินกว่าความเป็นจริง และง่ายต่อการตรวจสอบ

3. ค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนดและค่าใช้จ่ายอื่นๆ นำมาคำนวณรวมกันเพื่อเป็นราคาค่างานก่อสร้างของ อปท. หมายความว่า ในการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ต้องทำการกำหนดค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนดและ

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ นำมาคำนวณรวมกันเพื่อเป็นราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดจันทบุรีที่จำเป็นต้องมี เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์เครื่องจักรกลพิเศษในงานก่อสร้าง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการกำหนดให้ใช้นั่งร้านพิเศษเพื่อความปลอดภัย ค่าใช้จ่ายในการจัดทำระบบ ป้องกันฝุ่น เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไม่ได้มีทุกโครงการ ดังนั้นจึงไม่สามารถที่จะกำหนด เป็นค่าใช้จ่ายที่ชัดเจนไว้ในส่วนของค่างานต้นทุนและในส่วนของค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ก่อสร้างได้ จึงจำเป็นต้องแยกมากำหนดเป็นหลักเกณฑ์เพื่อคำนวณต่างหาก

4. บัญชีอัตราค่าแรงงาน ตารางขนส่งวัสดุก่อสร้างนำมาใช้กับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี หมายความว่า การที่นำบัญชีอัตราค่าแรงงาน ตารางขนส่งวัสดุ มาใช้ในการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างที่กำหนดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ กำกับนโยบายราคากลางงานก่อสร้างหรือคณะกรรมการ หรือหน่วยงานที่คณะกรรมการ กำกับนโยบายราคากลางงานก่อสร้างมอบหมาย โดยกระทรวงการคลังกำหนดให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ ถือปฏิบัติในการกำหนดราคากลางงานก่อสร้าง

2. ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนด ราคากลางงานก่อสร้างที่เหมาะสมนั้นจะใช้การทดสอบสมมุติฐาน ซึ่งผลการทดสอบสมมุติฐานสรุปได้ ตามตาราง 16 ดังนี้

ตาราง 16 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1. ต้นทุนการผลิตมีผลต่อความสัมพันธ์กับความเหมาะสมของราคากลางงาน ก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรีในทัศนะของ ช่างโยธา	ยอมรับ สมมุติฐาน
2. การเอื้อประโยชน์ของนักการเมืองมีผลต่อความสัมพันธ์กับความเหมาะสม ของราคากลางงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดจันทบุรี ในทัศนะของช่างโยธา	ไม่ยอมรับ สมมุติฐาน
3. การแสวงหาค่าเช่าของราชการมีผลต่อความสัมพันธ์เหมาะสมของราคา ค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรีในทัศนะ ของช่างโยธา	ยอมรับ สมมุติฐาน
4. บทบาทประชาคมมีผลต่อความสัมพันธ์เหมาะสมของราคากลางงานก่อสร้าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรีในทัศนะของช่างโยธา	ยอมรับ สมมุติฐาน

อภิปรายผล

ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 คือ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของกำหนดราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ในทัศนะของบุคลากรด้านช่างโยธา ได้แก่ ต้นทุนการผลิตการแสวงหาค่าเช่าของราชการ และบทบาทของประชาสังคม

ต้นทุนการผลิตมีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์ประกอบหลักคือ ต้นทุนแปรผัน เช่น ค่าน้ำมัน ค่าขนส่ง ค่าแรงงาน และค่าวัสดุที่มีความแปรผันตามสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

การแสวงหาค่าเช่าของราชการมีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการที่มีกลุ่มราชการที่มีอำนาจหน้าที่จากการแต่งตั้ง เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลาง การมีอำนาจดังกล่าวสามารถมีบทบาทให้ข้าราชการแสวงหาผลประโยชน์จากงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

บทบาทของประชาสังคมมีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากกลุ่มประชาสังคมเป็นกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง เช่น กลุ่มประชาชนในพื้นที่ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น กลุ่มผู้นำ ท้องถิ่น และในปัจจุบันกลุ่มประชาคม เป็นกลุ่มที่มีบทบาทในระบอบประชาธิปไตยมากกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นในปัจจุบันก็จะพบว่า กลุ่มประชาสังคมมีการเรียกร้องสิทธิเชิงผลประโยชน์ของตนเองได้อย่างชอบธรรมทางกฎหมาย ดังนั้นในปัจจุบันกลุ่มประชาคมจึงมีผลต่อการกำหนดราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา พบว่า การกำหนดราคาค่าก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีความเหมาะสมไม่มากนักในเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้าง ค่าใช้จ่ายพิเศษ รวมถึงอัตราค่าแรงงานและค่าขนส่งวัสดุก่อสร้าง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือ

1.1 ควรมีการส่งเสริมบทบาทของประชาสังคมในการเข้ามามีส่วนร่วมเรื่อง การกำหนดราคาค่างานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น เช่น การเข้าเป็นกรรมการ

ในการกำหนดราคากลางเนื่องจากกลุ่มประชาสังคมบางกลุ่มเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านธุรกิจก่อสร้างสูงอยู่แล้ว

1.2 ควรมีการควบคุมบทบาทของราชการในการเข้ามาแสวงหาประโยชน์จากการกำหนดราคางานก่อสร้าง เช่น การเพิ่มบทลงโทษในการที่ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบในการเพิ่มราคางานก่อสร้างให้มีราคาสูงกว่าความเป็นจริง

1.3 ควรมีการกำหนดมาตรฐานของค่างานต้นทุนโดยการกำหนดค่างานต้นทุนให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง วิจัย เรื่องปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของราคาก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ในทัศนะของบุคลากรด้านช่างโยธา

2.1 ควรศึกษาในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการในการกำหนดราคางานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้ข้อมูลและรายละเอียด

2.2 ควรทำการสำรวจความเหมาะสมของกำหนดราคางานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับประเทศเพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมทั้งประเทศมากำหนดนโยบายสาธารณะต่อไป